

OVERDENKING EERSTE PAASDAG 2020

De lente is uitgebroken. Alles wil opstaan, alles wil uit de grond omhoog en naar buiten, alles wil ontspruiten, uitbotten, in bloei schieten, het tintelt overal van nieuw leven. Knoppen zwellen en barsten open, dieren komen uit hun holen, het zonlicht is fel en helder.... en tegelijkertijd waart er een dodelijk virus rond en moeten we zo veel mogelijk binnen blijven en afstand houden. De tegenstelling kan niet schrijnender zijn: corona versus het voorjaar. Alsof de wereld ons voor de gek houdt...

Het vraagt ongelooflijk veel zelfbeheersing en zelfdiscipline om thuis te blijven, want diezelfde levensdrift en lentekriebels voelen wij mensen 'natuurlijk' ook: ook wij zijn natuur. Strand, bos, park, plassen, polder – met hun sirenenzang lokken ze ons naar buiten. Wij lijken op Odysseus, de held uit het verhaal van Homerus. Hij laat zichzelf vastbinden aan de mast van zijn schip om maar niet te bezwijken voor de verleidelijke klanken van de nimfen. Als hij toe zou geven, zou zijn schip te pletter slaan op de rotsen. Hij geeft zijn bemanning uitdrukkelijk bevel om niet te luisteren naar zijn smeekbeden om hem los te maken. Zo heeft Odysseus het gered – 'met een beetje hulp van zijn vrienden'. Zo kunnen ook wij elkaar in deze tegennatuurlijke toestand helpen om het vol te houden.

En er is nog iets wat heel unheimisch voelt. Dat is dat we de belangrijkste rituelen van het jaar niet meer gezamenlijk kunnen vieren. Pasen. Koningsdag. Dodenherdenking. Bevrijdingsdag. Pinksteren. Het Suikerfeest van de Islam. Die feesten zijn ijkpunten van het jaar: we verheugen ons erop, we leven er naar toe, ze scheppen verbinding en saamhorigheid, ze zorgen voor ritme en structuur in de tijd. Het zijn momenten waarop we ons collectief deel voelen van iets dat groter is dan wijzelf, iets wat ons overstijgt en ons draagt. Noem het God of Allah of de monarchie of Nederland.

Trouwens, we zijn niet alleen het ritme van die grote feesten kwijt, ook het alledaagse bestaan met zijn vaste patronen en handelingen op gezette tijden is ernstig ontregeld. Naar je werk gaan of naar school, het verenigingsleven, zangkoren, harmonieën en fanfares, sportclubs, kinderopvang, concerten, musea, restaurants, evenementen, noem maar op: het is allemaal onmogelijk geworden. Zonder die structuur kan het leven oeverloos en eentonig lijken, de tijd stroperig en traag. Daarom is het zaak om een nieuw ritme te zoeken en dat valt niet mee.

Dan heb ik het nog niet eens over hoe zwaar lock-down en quarantaine is met kinderen thuis zonder tuin of alleen op je kamer in het verpleeghuis. En wat zijn de gevolgen wereldwijd voor al die mensen die al vóór deze crisis nauwelijks het hoofd boven water konden houden? Er wordt wel gezegd dat het virus geen onderscheid maakt tussen rijk en arm, maar dat is onzin: voor kwetsbare en arme mensen zijn de consequenties het allerergst, in alle opzichten.

En nu is het in deze crisistijd en in deze ontmantelde wereld Pasen geworden. Feest van liefde sterker dan de dood, van licht aan het einde van de nacht, van opstanding en hoop. Maria Magdalena, Johanna en Maria, de moeder van Jacobus zijn radeloos. Dan is er wit licht en klinkt er een stem van de overkant: 'De HEER is waarlijk opgestaan, halleluja!'. Zij laten zich erdoor raken, ze staan er open voor en ze keren zich om. Ze keren het graf en de dood

de rug toe en gaan op weg om het goede nieuws te melden aan de apostelen. Die geloven er niks van, die vinden het kletspraat, behalve één: Petrus. Dezelfde man die zijn Leermeester op het cruciale moment in de steek liet en zelfs verloochende, is nu degene die kijkt en ziet en overdenkt, bevreemd over wat er gebeurd is.

Ik vind het troostrijk, al die verschillende reacties op het ongehoorde. Lucas vertelt het zonder te oordelen, zonder verwijt. Als arts kent hij zijn pappenheimers, jarenlange ervaring en mensenkennis hebben hem geleerd dat mensen tijd nodig hebben om te wennen aan iets nieuws, aan verandering. Bij ieder mens gaat dat anders.

Zo reageren wij nu ook in de huidige crisis: niet allemaal hetzelfde. In de toepassing van de regels zijn er 'rekkelijken' en 'preciezen'. Sommige mensen nemen de regels met een slappe bocht, anderen doen er juist nog een schepje bovenop. Dat kan wrijving geven, irritatie, ergernis.

Laten we elkaar niet de maat nemen. Let niet steeds op wat anderen in jouw ogen verkeerd doen, want je bent zelf ook niet altijd consequent. Denk aan Jezus' uitspraak over balk en splinter. Niemand weet het precies, we modderen met z'n allen ook maar een beetje aan. Pas achteraf zullen we weten of het goed geweest is of niet.

Open ondertussen – net als de vrouwen in het Paasverhaal – je oren en je ogen voor het goede dat er nú al is. Het licht van Pasen herken ik in de overvloed van creativiteit en vindingrijkheid, van moed en vastberadenheid, waarmee mensen de huidige situatie het hoofd bieden. Mensen zorgen voor zieken en stervenden. Mensen delen via internet de schoonheid en troost van muziek. Mensen maken maaltijden voor elkaar. Mensen groeten elkaar meer dan ooit wanneer ze elkaar met anderhalve meter tussenruimte passeren, zo van: we zitten in hetzelfde schuitje, we maken er het beste van. Honderdzeventig wetenschappers uit Nederland komen met een manifest voor een nieuwe, duurzame wereld door de crisis heen. Mensen krijgen nieuwe aandacht voor dat wat niet in geld is uit te drukken: de weerloze waarden van liefde en medemenselijkheid, de zachte krachten die tenslotte zullen overwinnen.

Het is belangrijk om onze angst te erkennen, de onzekerheid te verduren en tegelijk bronnen van hoop aan te boren. Gisteren las ik in Trouw een vers uit de Koran, het had net zo goed in de Bijbel kunnen staan: 'Moeilijkheden komen hand in hand met verlichtingen'. Dus niet: ná regen komt zonneschijn, maar regen en zonneschijn tegelijk. In de moeite ligt de verlichting al besloten, op verborgen wijze, in het donker schijnt licht, in het graf groeit nieuw leven.

God weet komt het goed. God weet: het komt goed.
Wat zouden we zijn zonder dié hoop?

'Hoop' - Emily Dickinson (1830-1886)

'Hoop' is dat ding met veertjes
dat neerstrijkt in de ziel;
het zingt een liedje zonder woorden,
maar stoppen doet het niet – en nooit.

Zacht klinkt het, ook in harde wind.
En zelfs de stormen lukt het niet
te laten zwijgen het vogeltje
dat aan zo velen warmte biedt.

Ik hoorde het in kille landen
en op de vreemdste verre zee.
Toch eiste het, zelfs in hoogste nood,
niet één klein kruimeltje van mij.

ds. Ruurd van der Weg, Uithoorn, 12 april 2020
E-mail: ruurdvanderweg@gmail.com